

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יתרו

מלקוטי שיחות חלק לא

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים וארבע לבריאה

לזכות

חי' מושקא בת בלומא תחי'
לרגל יום ההולדת שלה לאויש"ט,
ש"ק פ' בא, יו"ד שבט ה' תהא שנת פלאות דגולות
ולזכות אחי' ואחיותי' שיחיו

*

נדפס ע"י הוריהם שיחיו

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved One
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלילה".

מעייני חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

הסמ"ג⁸ כתב שב' הזכירות למדין משני פסוקים – „א' בכניסתו היא זכור ואחת ביציאתו היא זכרת שנכתב⁹ בפרשת שמור¹⁰ כו".

והמגדל עזו¹¹ מבאר השייכות דב' הזכירות לב' הדברות זכור ושמור (דבדבור אחד נאמר¹²) – ש„לשון זכור הוא מ"ע זכרהו בכניסתו שמקדשין אותו בדברים .. ולשון שמור שייך ביציאתו שלא ינהג בקדושת קדש מנהג חול עד שיבדילנו ויקבענו כו".

אמנם מזה שהרמב"ם הביא רק הכתוב „זכור את יום השבת" משמע דס"ל שגם ההבדלה נכללת במצות „זכור את יום השבת לקדשו". וכן מפורש בספר המצוות במצות קידוש¹³ „שצונו לקדש את השבת ולאמר דברים בכניסתו וביציאתו כו' והוא אמרו יתברך זכור את יום השבת לקדשו כלומר כו' [קדשהו¹⁴ בכניסתו וקדשהו ביציאתו¹⁵] כלומר הבדלה שהיא ג"כ חלק מזכירת שבת ומתקנת מצותי".

ולכאורה צ"ב בטעמא דמילתא, מהי השייכות של הבדלה לענין זכור את יום השבת לקדשו?

(8) מ"ע כט.

(9) ואתחנן ה, טו.

(10) שם, יב.

(11) לרמב"ם שם.

(12) מכילתא ורש"י פרשתנו עה"פ. ובכ"מ.

(13) מ"ע קנה.

(14) לפנינו בסהמ"צ „זכרהו .. בכניסתו וביציאתו". אבל ככפנים הוא בתרגום העליר וקאפח. וכן הובא במ"מ לרמב"ם כאן.

(15) וכבר העירו מג"ל פ' המיוחס לרש"י בנויר ד, רע"א. שאילתות כת"י שאילתא קסו בתחלתו (ראה העמק שאלה שם שהי' לפנינו הגירסא בנויר שם: אין לי אלא בכניסתו ביציאתו מנין ת"ל את יום). ועוד. וראה (וכן בהבא לקמן) אנציקלופדי' תלמודית ערך הבדלה בתחלתו. וש"נ.

א. כתב הרמב"ם בהל' שבת¹: „מצות עשה מן התורה לקדש את יום השבת בדברים שנאמר² זכור את יום השבת לקדשו, כלומר זכרהו זכירת שבח³ וקידוש, וצריך לזכרהו בכניסתו וביציאתו, בכניסתו בקידוש וביציאתו בהבדלה".

וכתב המגיד משנה, שמדברי הרמב"ם „נראה בביאור שהוא סובר שההבדלה ג"כ דבר תורה והכל בכלל זכור".

והנה במקור הדבר שגם הבדלה היא מצוה מה"ת, מצינו כמה דיעות:

במ"מ שם (ועוד⁴) כ' דילפינן ל⁵ מדכתיב⁶ ולהבדיל בין הקדש ובין החול⁷.

(1) ר"פ כט.

(2) פרשתנו כ, ה.

(3) כ"ה בדפוסים לפנינו. וכן הובא בשו"ע אדה"ז טרע"א ס"א. ובכמה כת"י ודפוסים „שבת" (ראה רמב"ם הוצאת פרענקל ובילקוט ש"נ שם).

ופשטות הלשון, וקידוש – אינו „קידוש היום" בניגוד להבדלה דלהלן, אלא קידוש כל יום השבת כולו. ואולי צ"ל „לקידושו" או „וקידושו".

(4) קרית ספר על הרמב"ם כאן. ספר הישר לר"ת סי' סב. (5) ומשמע במ"מ שם שהוא גם לדעת הרמב"ם אף שבתחילת דבריו כ', והכל בכלל זכור". וראה פמ"ג או"ח (א"א) ר"ס רצו. העמק שאלה לשאלות שאילתא קסו סק"א.

(6) שמניי י, י.

(7) וממשיך במ"מ: פרק ידיעות הטומאה (שבועות יח, ב) ולשון מכילתא (פרשתנו שם) זכור את יום השבת קדשהו בברכה ובביאור אמרו זכרהו על היין ואמרו ג"כ קדשהו בכניסתו וקדשהו ביציאתו. ואולי העתיק (מ, ולשון מכילתא כו") מסהמ"צ לרמב"ם מ"ע קנה (הובא לקמן בפנים).

(* אבל בסמ"ג מ"ע כט) וש"נ אדה"ז שם הועתק „וקידוש" (כברמב"ם לפנינו). וראה ספה"צ להרמב"ם (מ"ע קנה) הוצאת קאפח: כלומר זכרהו זכירת קידוש וגדולה וזו היא מצות קידוש מיום, אבל בהוצאת העליר: „זכר קדושה והבדלה וזו היא מצות קידוש. ובחינוך מצוה לא: זכרהו זכר קדושה וגדולה.

. . . מזה ישנו הלימוד לנשי ובנות ישראל בכלל, ובמיוחד – להשלוחות תחינה דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – שהתאספו כאן יחדיו מכל קצוי תבל בה"כינוס השלוחות העולמי". . . בזמננו זה, הרגעים האחרונים לפני הגאולה – להתעורר בעצמן ולעורר את כל נשי ובנות ישראל אודות גודל הזכות דנשי ובנות ישראל להבאת הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, שבאה "בשכר נשים צדקניות שיש בדור"⁵, כנ"ל.

לקוטי

ב. בסהמ"צ שם כתב: „שצונו לקדש את השבת ולאמר דברים בכניסתו וביציאתו נזכיר במ"ס¹⁶ .. קדוש היום ומעלתו והבדלו משאר הימים הקודמים ממנו והבאים אחריו". ומדבריו אלה מובן, שהטעם שגם ההבדלה היא בכלל המ"ע דקדוש היום הוא מפני שגדר המ"ע דקדוש היום הוא מה שמזכירים „מעלתו והבדלו משאר הימים הקודמים ממנו והבאים אחריו", ולכן הוי הבדלה בכלל מ"ע דזכור את יום השבת לקדשו, כי גם בהבדלה מזכירין „מעלתו והבדלו משאר הימים" (מה ימים הבאים אחריו).

ברם לכאורה דוחק להעמיס כן בספר ה"יד", שבו הוא מפרש שהמ"ע ענינה „זכרהו זכירת שבת וקידוש", ואינו מזכיר דהזכירה היא להבדילו משאר הימים (הקודמים והבאים אחריו).

ויתירה מזו: בסהמ"צ כתב תיכף בתחילת דבריו „שצונו לקדש את השבת ולאמר דברים בכניסתו וביציאתו", והיינו שכולל הענין ד„לאמר דברים בכניסתו וביציאתו" בגדר המצוה דקידוש השבת. והטעם בפשטות, כי לפי הסברת הרמב"ם בסהמ"צ הרי גדר המצוה מחייב הזכרת „מעלתו והבדלו" של יום השבת בכניסתו וביציאתו (כדי להבדילו מהימים הקודמים ממנו והבאים אחריו).

אבל בספר ה"יד" חילק זמני הזכירה לבבא בפ"ע, דמתחילה כתב גדר המצוה „מ"ע מה"ת לקדש את יום השבת בדברים שנאמר זכור .. כלומר זכרהו זכירת שבת וקידוש", ואח"כ מוסיף בבבא בפ"ע – „וצריך לזכרהו בכניסתו וביציאתו בכניסתו בקידוש היום וביציאתו בהבדלה":

(16) לפנינו בסהמ"צ אי', (נזכיר גם) יציאת מצרים (וקדוש כו'). ובסהמ"צ הנ"ל (הערה 14) ליתא וראה טאו"ח סרע"א ובג"כ שם. ואכ"מ.

יתרו

שיחות

ואם ס"ל בספר ה"יד" כמו שהוא מפרש בסהמ"צ, הו"ל לכלול זמני הזכירה דקידוש והבדלה בביאור גדר המצוה (ע"ד לשונו בסהמ"צ): מ"ע לקדש יום השבת בדברים בכניסתו בקידוש וביציאתו בהבדלה.

ג. ויש להקדים ביאור גדר המ"ע דזכור את יום השבת לקדשו, שיש להסבירו בכמה אופנים:

(א) גדר המ"ע הוא – „לקדשו", כלומר, שע"י מעשה הדיבור מקדשים את השבת. וכעין ונ"ד קדוש החודש וקדוש היובל, שמקדשין אותם (בדיבור), והוא דבר שנעשה בכניסתם פעם אחת, כן עד"ו¹⁷ מקדשים בדברים את השבת בכניסתו¹⁸.

ולפ"ו אין בהבדלה מענין קידוש היום דשבת, אלא הוי שם וחפצא אחרת לגמרי.

וי"ל שזהו טעם הדיעות (הנ"ל סעיף א) שיש לימוד מיוחד על חיוב הבדלה – כי אע"פ שגם לדידהו הבדלה היא מה"ת ושייכת למצות זכור, מ"מ אינה עיקר המצוה (וכלשון המגדל עוז – „הקידוש עיקר והבדלה טפילה לה").

(ב) גדרה הוא – זכור את יום השבת – לקדשו, כלומר לזכור בדיבור ע"ד קדושתו והבדלתו (כי קדושה פירושה הבדלה¹⁹) משאר הימים – כנ"ל מספר המצות – ועי"ז לקבוע את גבוליו מלפניו ומלאחריו.

ולפי זה קידוש והבדלה הם שני חלקים של מצוה אחת, שקיום מצות זכור את יום השבת לקדשו הוא דוקא כאשר מזכירין

(17) ובמהר"ם חלאווה פסחים קו, א בפ"י „עיקר קדושה בלילה הוא": בכניסתו כדרך שבי"ד מקדשין המונדוין. וראה להלן שם.

(18) ראה בארוכה רמב"ן פרשתנו עה"פ זכור (כ, ח) בסופו.

(19) ראה תו"כ ופרש"י ר"פ קדושים. וראה גם רש"י פסחים קד, א (בסופו) ובהנמטן שם.

הבדלתו הן מהימים שלפניו (בכניסתו) והן מהימים שלאחריו (ביציאתו).

אמנם, גם לפי אופן זה, תוכן שני חלקי המצוה – קידוש והבדלה – שונה זמ"ז, דהזכרת "הבדלו" של יום השבת בכניסתו הוא ע"י קידוש היום (שעתה נכנסים ליום קדוש), ואילו הזכרת "הבדלו" ביציאתו הוא ע"י נוסח הבדלה (שיוצאים מקודש לחול).

ג) גדר המ"ע היא רק זכירת קדושתו בדיבור בלשון הרמב"ם בספר היד, "זכרהו זכירת שבח וקידוש" – באיזה אופן שיהי'. ולאופן זה נמצא דזכירתו בקידוש וזכירתו בהבדלה הוי שם וגדר אחד – "זכירת שבח וקידוש"²⁰.

ד. מהנפק"מ בין אופנים אלה י"ל:

א) לאופן הג' יש מקום לומר, דגם אם אמר נוסח קידוש שבת במוצ"ש מקיים מצות הבדלה (וכן לאידך באמירת נוסח הבדלה בכניסת שבת מקיים מצות קדוש היום)²¹, כי בעיקר המצוה אין נוגע פרטי הנוסח שאומר (אלא דצ"ע אם יוצא בזה מדרבנן²² כיון דמשנה ממטבע שטבעו חכמים). משא"כ לאופן הא' ולאופן הב' הרי תוכן נוסח ההבדלה היא מעצם גדר המצוה.

ב) כאשר לא הבדיל כלל – לאופן הב' דשניהם יחד הוי חפצא אחת דזכירת שבת, י"ל. דחסר בקיום מצות קידוש, מ"ע דזכור את יום השבת לקדשו, משא"כ לאופן הא' והג'.

ג) אם נשים חייבות בהבדלה: לאופן הב' והג' שהבדלה היא מעצם מצות, זכור את

20) להעיר ממאירי ברכות כו, א ד"ה מאחר, לענין שיכול להתפלל של מוצ"ש בשבת, שאף ההבדלה קדוש הוא לשבת".

21) להעיר ממנ"ח מצוה לא (מא, ד). עיי"ש.

22) עיין ברכות מ, ב. אנציקלופדי' תלמודית ערך ברכות ע' רצט. מנ"ח שם בתחלתו (מא, ג). ואכ"מ.

יום השבת לקדשו", פשוט שחייבות בהבדלה²³ "כשם שחייבות בקידוש מן התורה (מפני שהוקש זכור לשמור)"²⁴.

משא"כ לאופן הא' – י"ל דתלוי בהדיעות (הנ"ל סעיף א) במקור חיוב הבדלה: לפי דעת המגדל עז²⁵ שחיוב הבדלה שייך למצות "שמור" – חייבות²⁶, "מפני שהוקש זכור לשמור"²⁷; אבל את"ל דילפינן לה מ"להבדיל בין הקודש ובין החול" מקום לומר²⁸ דנשים פטורות ממנה, כי הבדלה הוי שם וגדר אחר ואין לה שייכות לגדר קידוש בכניסתו.

[ע"ד הסברת אדמו"ר הזקן²⁹ בשתי הדיעות³⁰ (לפי השיטה שהבדלה היא רק ט"מ) – ד"ש מי שאומר שהנשים פטורות ממנה כמו שהן פטורות מכל מ"ע שהזמ"ג .. ואף שבכל מעשה איש ואשה שוין" ה"ז רק בדברים שהם, בגלל זכירת השבת או שמירתו, אבל הבדלה אינה ענין לשמירת שבת אלא דבר בפ"ע הוא שתקנו חכמים להבדיל בין קודש לחול ומצאו להם סמך מן התורה שנאמר ולהבדיל בין קודש ובין החול ויש חולקין ע"ז ואומרים שההבדלה היא מענין זכירת השבת וקדושתו שמוזכרין הבדל בין קדושתו לחול ולפיכך הנשים חייבות בהם"].

23) וכמ"ש במ"ש שם לדעת הרמב"ם.

24) ל' אדה"ז שו"ע או"ח סרצ"ו סי"ט.

25) ופשיטא לדעת הסמ"ג (הנ"ל סי"א) דשניהם שייכים לזכור, אלא שהבדלה למדין מהכתוב, וזכרת" השייך ליציאתו, כנ"ל שם.

26) ולפמ"ש בצפע"ג על הרמב"ם כאן נפק"מ דלהדיעה הבדלה היא מכלל זכור צ"ל דוקא כפה, משא"כ אם למדין מ"שמור" (או משאר כתובים) י"ל דהבדלה ד' בלב.

27) ראה מגדל עז שם, שהביא בהמשך דבריו הא דברכות (כ, ב) כל שישנו בזכירה ישנו בשמירה והני גשי הואיל כו'.

28) להמבי"ט בקרית ספר שם וספר הישר לר"ת. אבל במ"מ שהביא דילפינן מן להבדיל כו' מפורש דנשים חייבות בהבדלה, כנ"ל הערה 23.

29) בשו"ע שלו או"ח שם.

30) שהובאו בב"י לטא"ח וכן בשו"ע שלו שם בסוף הסימן.

מיט זיק פאָר] הגמר והסיום ד"מעשינו ועבודתינו"¹ של בנ"י במשך כל הדורות שלפני זה, לסיים את הבירורים האחרונים בגלות, ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר² – "לצחצח את הכפתורים"; עבודתנו מתבטאת בהבאת הגאולה בפועל עבור דורנו ועבור כל הדורות שלפני זה! זאת אומרת, שבדור זה מסיימים את מעשינו ועבודתנו של בנ"י במשך כל הדורות.

. . . בדורו של נשיא דורנו גופא ישנם כמה שלבים ותקופות, ובכללות – שלושה שלבים: (א) יום עשירי לחודש אחד עשר (יו"ד שבט ת"ש יו"ד) – סיום התקופה של עבודת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחיים חיותו בעלמא דין. (ב) היום למחרתו – יום אחד עשר לחודש אחד עשר (היום השלם הראשון לאחר ההסתלקות), ובמיוחד בשנת עשתי עשר (תשי"א)³ – כשהתחיל ההמשך והחידוש של תקופה חדשה ו"נתלו המאורות" של הדור השביעי מאדה"ז (או הדור התשיעי מהבעש"ט). (ג) התקופה לאחר הסתלקות בתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר ביום כ"ב לחודש אחד עשר (כ"ב שבט תשמ"ח).

. . . יום העשירי בחודש האחד עשר קאי על סיום וגמר העבודה של בירור ה"שיריים" האחרונים של הגלות, "לצחצח את הכפתורים".

. . . היום למחרתו – יום אחד עשר לחודש אחד עשר – מציין שנוסף ולאחרי העבודה דיום עשירי בחודש אחד עשר, משיגים ומתעלים (ע"פ הכלל ד"מעלין בקודש"⁴) גם להגילוי (יום) דאחד עשר.

. . . ובזה גופא מגיעים אח"כ לדרגא גבוהה עוד יותר – שאוחזים כבר לאחר סיום עבודת כל הבירורים, ואף כבר "צחצחו את הכפתורים" וכו', וצריכים רק להיות מוכנים לקבלת משיח צדקנו – השלימות דאחד עשר (לגמרי שלא בערך לעשר) . . . כמרומז בכ"ב שבט . . . אחד עשר בכפליים.

. . . אחרי כ"ב שבט (יום הסתלקותה של בתו) נפעל השלב האחרון בהכנת העולם (כדירה לו יתברך בתחתונים) להגאולה . . . שלימות ענין זה נעשה ע"י ובשכר נשי ובנות ישראל.

אז מ'האלט שוין נאך דעם סיום העבודה פון אלע בירורים, און מ'האָט שוין אויך „צוגעפוצט די קנעפּ" וכו', און מ'דאַרף נאָר שטיין גרייט צו מקבל זיין משיח צדקנו – די שלימות פון אחד עשר (אינגאַנצן שלא בערך צו עשר) . . . כמרומו אין כ"ב שבט . . . אחד עשר בכפליים.

. . . נאך כ"ב שבט (יום הסתלקות פון בתו) האָט זיך אויפגעטאַן דער שלב האחרון אין צוגרייטן די וועלט (אַלס אַ דירה לו יתברך בתחתונים) צו דער גאולה . . . שלימות ענין זה קומט ע"י ובשכר נשי ובנות ישראל.

. . . דערפון האָט מען דעם לימוד פאַר נשי ובנות ישראל בכלל, ובמיוחד – פאַר די שלוחות תחינה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – וועלכע האָבן זיך דאָ צוזאַמענגעקליבן מכל קצוי תבל אין דעם „כינוס השלוחות העולמי" . . . בזמננו זה, די לעצטע רגעים פאַר דער גאולה – צו מעורר זיין זיך און אלע נשי ובנות ישראל וועגן דעם גודל הזכות פון נשי ובנות ישראל צו ברענגען די גאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, וועלכע קומט „בשכר נשים צדקניות שיש בדור",⁵ כנ"ל.

(משיחות ש"פ יתרו, כ"ף שבט, וליל יום ב' פ' משפטים, כ"ב שבט תשנ"ב)

5) יל"ש רות רמז תרו בסופו (ממדרש זוטא רות).

דורנו זה הוא הדור האחרון של הגלות והדור הראשון לגאולה – כפי שכ"ק מו"ח אדמו"ר בעל ההילולא הכריז והודיע כמ"פ, שכבר סיימו הכל ועכשיו צריכים רק לקבל את משיח צדקנו בפועל ממש – במילא מובן, שאם בינתיים הי' ענין של הסתלקות, כפי שהי' בכ"ב שבט ארבע שנים לפני זה (שנת ה'תשמ"ח), ה"ז אך ורק בכדי לפעול את העלי' היחידה שנותרה – העלי' דהגאולה האמיתית והשלימה.

. . . דובר ריבוי פעמים שהחידוש והעילוי הנפלא של דורנו – הדור האחרון של הגלות והדור הראשון לגאולה – שהוא משקף [ער שטעלט

ה. ע"פ כל הנ"ל מובן היטב הטעם שהרמב"ם בספר היד חילק הענין לג' בבות – (א) „מ"ע לקדש את יום השבת בדברים"³¹ כו' כלומר זכרהו זכירת שבת וקידוש" (ב) „וצריך לזכרהו בכניסתו וביציאתו", (ג) „בכניסתו בקידוש היום וביציאתו בהבדלה" – ולא כללם יחד לומר „וצריך לזכרהו בכניסתו בקידוש היום וביציאתו בהבדלה" (ע"ד לשונו בספר המצות),

כי להרמב"ם הם ג' פרטים – (א) גדר המצוה, שהוא עצם הזכירה³². (ב) זמני הזכירה (בכניסתו וביציאתו), (ג) תוכן הזכירות (קידוש היום והבדלה): א) עצם גדר המצוה הוא רק „זכרהו זכירת שבת וקידוש", ואין הזמן והנוסח (תוכן) של הזכירה חלק מגוף מצות הזכירה:³³ (ב) זמן המצוה – „וצריך לזכרהו בכניסתו וביציאתו": ג) נוסח המתאים להזמן – „בכניסתו בקידוש היום וביציאתו בהבדלה".

[משא"כ לפמ"ש בסהמ"צ, דשתי הזכירות (בכניסתו וביציאתו) הוי מצוה אחת כנ"ל בארוכה; וכן משמע גם בלשון החינוך³⁴ שכתב „לדבר דברים ביום השבת

31) וראה צידה לדרך פרשתנו (עה"פ) דכ' ע"ד דברי הרמב"ם כאן, דעיקר מצוה זו של קידוש היום ילפינן מן מלת זכור שפירושו זכור בפה כמו זכור את אשר עשה לך עמלק גו'. וראה גם צפ"ע על הרמב"ם כאן שהביא מתו"כ פ' בחוקות.

32) ובמנין המצות על סדר הלכות הרמב"ם כתב „לקדש היום בזכירה". וכ"ה בהכותרת להל' שבת ברמב"ם הוצאת פרענקל (ולפינו שם „לקדש את יום השבת בזכירה").

33) ואולי י"ל דס"ל להרמב"ם (בספר היד) דהמ"ע מן התורה היא רק עצם הדבר „לקדש את יום השבת בדברים", אלא דרבנן קבעוהו בכניסתו וביציאתו, וכן תוכן שתי הזכירות – נוסח הקידוש וההבדלה. אלא שכמוכ"ן שבוכירתו בכניסתו בקידוש היום וביציאתו בהבדלה מקיים המ"ע של תורה דזכירת קידוש היום (ולהעיר מלשון הלבוש או"ח ר"ס רצו). ע"ד מלאכה בחוה"מ, דאסור במלאכה מה"ת אלא ההכמים קבעו איוו מלאכות אסורות (ראה אנציקלופדי' תלמודית ערך חול המועד. וש"ו). ועד"ז בזכירת עמלק (ראה אנציקלופדי' תלמודית בערכו ע' רכא. וש"ו). וכמה כיו"ב. מצוה לא.

בכניסתו וכן ביציאתו שיהי' בהם זכר גדולת היום ומעלתו והבדלתו לשבת משאר הימים שלפניו ואחריו שנאמר זכור את יום השבת לקדשו כלומר זכרהו זכר קדושה וגדולה", שכולל זמן המצוה בעצם גדר המצוה.

ועפ"ז יומתק ג"כ מ"ש הרמב"ם (בהמשך הפרק³⁵) ד„יש לו לאדם לקדש על הכוס ערב שבת מבעוד יום כו' וכן מבדיל על הכוס מבעוד יום אף על פי שעדיין היא שבת, שמצות זכירה לאמרה בין בשעת כניסתו ויציאתו בין קודם לשעה זו כמעט³⁶ – דמוכח שס"ל שאין זה רק היתור למי שצריך לכך (כמו מי שהי' צריך להחשיך על התחום וכיו"ב)³⁷, אלא שמלכתחילה מותר לעשות כן³⁸ (כמו בקידוש היום),

כי להרמב"ם תוכן ענין ההבדלה (מן התורה) אינו (רק) מה שמבדילים בין שבת לחול בכלל³⁸, אלא (כמו הגדר דקידוש) שמזכירין „זכירת שבת וקידוש" ביציאתו (כמו שמזכירין בכניסתו).

1. אמנם עדיין הדבר טעון הסברה: בשלמא לפי מ"ש בסהמ"צ מובן ההכרח שמצות זכירה כוללת גם הבדלה, כי מכיון שצריכים לקדש ו„להבדיל" את יום השבת מהימים שלפניו ושלאחריו, הרי מוכרח שבמצות זכור גו' יהי' גם ענין ההבדלה במוצ"ש; ועאכ"כ להשיטות שיש לימוד מיוחד שצריכים להזכיר ענין של הבדלה במוצ"ש (אלא שנכלל במצות זכירת שבת מפני שנטפל לו כו').

אבל לפי שיטת הרמב"ם בס' היד (ע"פ 35) שם הי"א. 36) כ"ה בדפוסים שלפנינו (כמעט), וברמב"ם הוצאת פרענקל „במעט". וראה ילקוט ש"ג שם. 37) כדעת רוב הראשונים – ראה תוד"ה צלי ברכות כו, ב. רא"ש שם פ"ד ס"ו. ובכ"מ בפוסקים – הובאו ונסמנו באנציקלופדי' תלמודית ערך הבדלה ע' פו. 38) להעיר מלבוש שם.

המבואר לעיל) – הרי מכיון שתוכן מצוה זו (זכור גו' לקדשו) הרי הוא – זכרהו זכירת שבח וקידוש (כמו הקידוש שבכניסת שבת), מהו ההכרח לומר שהמצוה כוללת זכירת הדברים הללו גם בעת יציאת השבת?³³ ויש לומר הביאור בזה בהקדם מ"ש הרמב"ן³⁹ דבפסוק זה (זכור גו' לקדשו) יש ב' מצות – מצות "זכור" ומצות "לקדשו": מצות זכירת שבת היא מצוה תמידית, לזכור את יום השבת תמיד בכל יום, ואילו מצות קידוש (שלמדין מתיבת "לקדשו") היא הזכירה שביום השבת עצמו.

והנה אע"פ שלפי הרמב"ם מצות זכירה ומצות קידוש היינו הך, כלשונו "זכרהו זכירת שבח וקידוש", י"ל, שגם הרמב"ם ס"ל מעין דברי הרמב"ן, דהיינו, שמכיון ש"זכור" משמעו זכרון תמיד⁴⁰ (כנ"ל), לכן ס"ל להרמב"ם, שיש במצוה זו שני חלקים, חלק השייך לשבת עצמה, וחלק השייך לימים שלאחרי השבת. והו"ו מ"ש "וצריך לזכרהו בכניסתו וביציאתו" – שע"י הזכירה ביציאתו נמשך זכרון השבת גם בימי החול שלאחרי. ובפשוטו, שעל ידי זכירת קדושת שבת בעת שיוצאים משבת לחול, זוכרים את יום השבת גם בימי החול.

[י"ל שזה מודגש בהדין שכתב הרמב"ם (בהמשך הפרק⁴¹), "ואם לא הבדיל בלילה מבדיל למחר ומבדיל והולך עד סוף יום שלישי", שמהמשך והשוואה (ללפנ"ו) ד"אם לא קידש בלילה כו' מקדש והולך כל היום כולו", מובן שאי"ז רק בגדר דיעבד

39) פרשנו שם.

40) להעיר שב' חיד בכתבו עצם המ"ע מן התורה, לקדש את יום השבת בדברים שנאמר כו' כלומר זכרהו זכירת שבח וקידוש, לא כתב (בפירושו) שהמצוה היא לזכרה ביום השבת. וראה לשונו בספר המצות שם (מ"ע קנה) בתחלתו ובהוצאת קאפה.

41) פכ"ט ה"ד.

ותשלומין לחיוב (קדוש ו) הבדלה שהי' עליו לקיים בזמנו, אלא שגם ימים אלו⁴² זמנו הוא (כמו בקידוש ד"זמנה כל השבת⁴³ אלא ד"עיקר הקידוש בלילה⁴⁴), והיינו כנ"ל, כי עיקר תוכנה של זכירה זו הוא כדי להמשיך זכרון יום השבת בימי החול שלאחרי השבת.

ועפ"י יומתק הסדר ברמב"ם שדין זה "אם לא קידש בלילה כו' ואם לא הבדיל בלילה כו'" כתבו, מיד לאחרי נוסח קידוש והבדלה, ולפני (שאר) פרטי דיני קידוש והבדלה – כי אין זה דין פרטי, תשלומין למצות הזכירה (קידוש והבדלה) דשבת, כ"א שגם אז נמשך זמן קיומה].

ז. ביאור זה בשיטת הרמב"ם עולה בקנה אחד עם המבואר בספרים⁴⁵ בתוכן הפנימי דברכת הבדלה, שענינה להמשיך קדושת שבת תוך ימי החול שלאח"י.

שבזה מובן בפשטות לשון חז"ל שהובא ברמב"ם (בספר המצות) "קדשהו בכניסתו וקדשהו ביציאתו" (כנ"ל ס"א), שיש לפרשו גם כפשטות משמעות הלשון, ענין של המשכת קדושה: כלומר: כמו שע"י הקידוש "בכניסתו" ממשיכים קדושת שבת (וע"י הקידוש בזמן לפני כניסת שבת מוסיפים בקדושת שבת – תוספת שבת, וכדאיתא במכילתא עה"פ זכור, זכור מלפניו כו' מאכן

42) י"א שרק ביום הא' זמנה הוא ושאר הימים עד יום ג' הוא תשלומין, ושלכן חילקם הרמב"ם וכתב, "ואם לא הבדיל בלילה מבדיל למחר", ומוסיף – "ומבדיל והולך עד סוף יום שלישי" – ראה בארוכה שד"ח אסיפת דינים מערכת ה' אות טו (תתקפח, ב ואילך). אבל מזה שאדה"ו בשו"ע אר"ח סרצ"ט ס"ח כתב דכולא חד דינא להו, משמע דס"ל בדברי הרמב"ם (ראה שד"ח שם) דכולם בכלל זמן הבדלה, וכבט"ז יו"ד סרצ"ו סק"ב (קרויב לסופו). וראה אנציקלופדי' שם ע' פה ואילך. וש"נ.

43) ל' הב"ח אר"ח סרע"א ד"ה ואם שכה – בביאור דעת הרמב"ם.

44) ל' הרמב"ם שם ריש ה"ד.

45) ראה סה"מ"צ להצ"צ מצות מילה (ת, א).

פון דעם דור – דער לעצטער דור פון גלות און דער ערשטער דור פון גאולה – אַז ער שטעלט מיט זיך פאַר דעם גמר וסיום פון "מעשינו ועבודתינו"¹ פון אידן במשך כל הדורות שלפני זה, צו פאַרענדיקן די לעצטע בירורים אין גלות, ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר² – "צופוצן די קנעפלעך"; אונזער עבודה באַשטייט אין ברענגען די גאולה בפועל פאַר דעם דור און פאַר אַלע דורות שלפני זה! דאָס הייסט, אַז אין דעם דור איז מען מסיים מעשינו ועבודתינו פון אידן במשך כל הדורות.

. . . אין דעם דור פון נשיא דורנו גופא זיינען פאַראַן עטלעכע שלבים ותקופות, ובכללות – דריי שלבים: (א) יום עשירי לחודש אחד עשר (יו"ד שבט ת"ש יו"ד) – דער סיום התקופה פון עבודת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחיים חיותו בעלמא דין. (ב) דער יום למחרתו – יום אחד עשר לחודש אחד עשר (דער ערשטער גאַנצער טאָג לאחרי ההסתלקות), ובמיוחד בשנת עשתי עשר (תשי"א)³ – ווען עס האָט זיך אָנגעהויבן דער המשך וחידוש פון אַ נייער תקופה ו"נתלו המאורות" פון דעם דור השביעי פון אַלטן רבי'ן (אָדער דור התשיעי פון בעש"ט). (ג) די תקופה נאָך דער הסתלקות פון בתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר ביום כ"ב לחודש אחד עשר (כ"ב שבט תשמ"ח).

. . . יום העשירי בחודש האחד עשר גייט אויף דעם סיום וגמר העבודה פון מברר זיין די לעצטע "שיריים" פון גלות, "צופוצן די קנעפלעך".

. . . דער יום למחרתו – יום אחד עשר לחודש אחד עשר – באַדייט אַז נוסף און נאָך דער עבודה פון יום עשירי בחודש אחד עשר, דערגרייכט מען און מען ווערט נתעלה (לויט דעם כלל פון "מעלין בקודש"⁴) אויך צו דעם גילוי (יום) פון אחד עשר.

. . . אין דעם גופא קומט מען דערנאָך צו נאָך אַ העכערע דרגא –

1) תניא רפ"ז.

2) שיחת שמח"ת תרפ"ט.

3) ראה סה"ש תש"נ ח"א ע' 255 הערה 99.

4) ברכות כה, א. וש"נ.

לקוטי

יתרו

שיחות

אמרו מוסיפין כו' - עד"ז תוכן „קדשהו ביציאתו“ הוא לא רק הזכרת מעלתו וקדושתו דשבת בעת יציאת השבת, אלא המשכת קדושת שבת ביציאתו⁴⁶ בהזמן דלאחרי זה.

וי"ל שזה מתאים גם עם הפירוש הפשוט ב„לקדשו“, קידושו של יום השבת גופא, שזהו גם הפירוש ד„קדשהו בכניסתו וקדשהו ביציאתו“, שגם ביציאתו מקדשים את השבת (ולא רק את ימי החול שלאחרי). וטעם הדבר, כי ע"י הבדלה ביציאת השבת שתוכנה להמשיך את קדושת שבת גם בימי החול - מתבטאת שלימות קדושת השבת⁴⁷, גודל קדושת שבת ומעלתה שבכחה לפעול ולהמשיך קדושה בימים שלאחרי.

ה. ועל ידי קיום מצות שבת - הן כמו

שהיא בשבת עצמה, ע"י שביתה מעשי' גשמיות, וקיום מצות זכור וקדוש שבת, והן ע"י פעולתה בימי החול להמשיך בהם מקדושת השבת, בסגנון חז"ל שהחולין יהיו נעשים על טהרת הקודש⁴⁸, נוסף על שמצ"ע צ"ל⁴⁸ כל מעשיך לשם שמים ובכל דרכיך דעהו⁴⁹,

ט. הרי „כל⁵⁰ השומר את השבת כהלכתה ומכבדה ומענגה כפי כחו כבר מפורש בקבלה שכרו בעולם הזה יתר על השכר הצפון לעולם הבא שנאמר⁵¹ אז תתענג על ה' והרכבתך על במותי ארץ והאכלתך נחלת יעקב אביך כי פי ה' דיבר“.

(משיחת כ"ח אייר תשמ"ה)

46 ראה מגדל עוז כאן שקישר ב' הענינים יחד. וראה גם סמ"ג ריש מ"ע כט ובסופו.

47 להעיר ממשנת בלקו"ש חט"ז ע' 236 ואילך בפ' דברי המכילתא (הג"ל בפנים) בתוס' שבת שזהו חלק מקדושת שבת.

48 שו"ע או"ח סרל"א ודאה"ז שם סקנ"ז ס"ב.
49 ראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג - מהשעורים שבוע זה (בשנת תשמ"ז) (בהלימוד דג"פ ליום).
50 ל' הרמב"ם סוף הל' שבת.
51 ישע"י נח, יד.

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח

ויה"ר שעי' קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

משיחא), ע"י גילוי החסידות דהבעש"ט ורבותינו נשיאינו ממלאי מקומו, אשר לכשיפוצו מעינותיך חוצה „אתי מר“ דא מלכא משיחא¹.

ויש לומר, שבהתאם לתוכן תיבת „מיד“, צריך לומר שג' האותיות קשורים לא עם ג' זמנים שונים (משה בדורו, ישראל הבעש"ט בדורו, ודוד מלכא משיחא בדורו), אלא באים כולם יחד בסמיכות ממש („מיד“) בכל דור ודור ובכל זמן וזמן. כמרומז גם בזה ש„מיד“ הוא גם ר"ת „משה, יהושע, דורם“, ששלשתם היו בדור אחד.

וכן יש לומר בנוגע לדורנו זה - שבאותו הדור ישנו הגילוי דשלשתם - מ' (ר"ת משיח²), י' (ר"ת דב' שמותיו דכ"ק מו"ח אדמו"ר) וד' (דורם); יחד עם משה שבדורנו (כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו), בחי' עשר (עשירי בשבט), כולל גם הגילוי דתורת החסידות (מעינות הבעש"ט) על ידו, ישנו גם הגילוי דבחי' אחד עשר, „גואל ראשון הוא גואל אחרון“³, דוד מלכא משיחא.

מה.

אונזער דור איז דער לעצטער דור פון גלות און דער ערשטער דור פון דער גאולה - ווי כ"ק מו"ח אדמו"ר דער בעל ההילולא האָט מכריז ומודיע געווען כמ"פ, אַז מ'האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט און איצטער דאַרף מען נאָר מקבל זיין משיח צדקנו בפועל ממש - במילא איז פאַרשטאַנדיק, אַז אויב בינתיים איז געווען אַן ענין של הסתלקות, ווי דאָס איז געווען בכ"ב שבט בארבע שנים לפני זה (שנת ה'תשמ"ח), איז דאָס אַך ורק בכדי צו ברענגען די איינציקע עלי' וואָס איז נאָך געבליבן - די עלי' פון דער גאולה האמיתית והשלימה.

... מ'האָט גערעדט מערערע מאָל דעם געוואַלדיקן חידוש ועילוי

(הבעש"ט), דוד מלכא משיחא, ד.ה. אַז דער דור הראשון פון מתן תורה (דור משה) פאַרבינדט זיך מיט דעם דור האחרון (דהגאולה ע"י דוד מלכא משיחא), דורך גילוי החסידות פון דעם בעש"ט און רבותינו נשיאינו ממלאי מקומו, וואָס לכשיפוצו מעינותיך חוצה „אתי מר" דא מלכא משיחא¹.

ויש לומר, אַז בהתאם צו דעם תוכן פון דעם וואָרט „מיד" (גלייך), דאַרף מען זאָגן אַז די דריי אותיות זיינען פאַרבונדן ניט מיט דריי באַזונדערע זמנים (משה בדורו, ישראל הבעש"ט בדורו, און דוד מלכא משיחא בדורו), נאָר זיי קומען אַלע צוזאַמען בסמיכות ממש („מיד") בכל דור ודור ובכל זמן וזמן. כמרומו אויך אין דעם וואָס „מיד" איז אויך ר"ת „משה, יהושע, דורם", וואָס אַלע דריי זיינען געווען בדור אחד.

וכן יש לומר בנוגע לדורנו זה – אַז אין דעם זעלבן דור האָט מען דעם גילוי פון אַלע דריי – מ' (ר"ת משיח²), י' (ר"ת פון ביידע נעמען פון כ"ק מו"ח אדמו"ר) און ד' (דורם); צוזאַמען מיט דער משה שבדורנו (כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו), בחי' עשר (עשירי בשבט) כולל אויך דער גילוי תורת החסידות (די מעינות הבעש"ט) על ידו, האָט מען אויך דעם גילוי פון בחי' אחד עשר „גואל ראשון הוא גואל אחרון"³, דוד מלכא משיחא.

(משיחות ש"פ יתרו, כ"ף שבט תשנ"ב)

1) אגה"ק הידועה דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו. ובכ"מ.
2) להעיר שמנחם שמו (סנהדרין צח, ב).
3) ראה שמור"ר פ"ב, ד. שם, ו. זח"א רנג, א. ש' הפסוקים פ' ויחי. תו"א משפטים עה, ב.

בזמננו זה, בעמדנו סמוך מיד לפני הגאולה האמיתית והשלימה . . . כמדובר כמ"פ שסיימו כבר הכל וכעת צריכה רק להיות הגאולה בפועל.

* * *

. . . מדובר כמ"פ הראשייתבות בדרך אפשר של „מיד" – משה, ישראל (הבעש"ט), דוד מלכא משיחא, היינו שהדור הראשון דמתן תורה (דוד משה) מתקשר עם הדור האחרון (דהגאולה ע"י דוד מלכא

הוספה בשורת הגאולה

זו.

„קהל גדול ישובו הנה"¹, לארצנו הקדושה, „ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"², – שלכן, גם לפני הגאולה יושבים בה בני לבטח, ללא פחד מזה ש„אומות העולם מתרעשים ומתבהלים" בגלל ש„מלכי אומות העולם מתגרים זה בזה", כיון שהקב"ה „אומר להם (לישראל), בני, אל תתייראו כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם . . . (וכופל הענין) אל תיראו, הגיע זמן גאולתכם"³, „מלך המשיח . . . עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם"³.

(משיחות ש"פ יתרו, ח"י שבט תנש"א)

1) ירמ' לא, ז.
2) עקב יא, יב.
3) יל"ש ישעי' רמז תצט.

זו.

בזמננו זה, ווען מ'האַלט סמוך גלייך פאַר דער גאולה האמיתית והשלימה . . . כמדובר מערערע מאָל אַז מ'האַט שוין אַלץ פאַרענדיקט און איצטער דאַרף נאָר זיין די גאולה בפועל.

* * *

מדובר כמ"פ די ראשי תיבות בדרך אפשר פון „מיד" – משה, ישראל